
MINUTES AGM

MAY 14, 2008

Notulen

Algemene Vergadering van Aandeelhouders

14 mei 2008

Notulen

Van de **38e jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders** van de Nederlandse Financierings-Maatschappij voor Ontwikkelingslanden N.V., gehouden op 14 mei 2008 ten kantore van de vennootschap.

1. Opening.

De vergadering wordt voorgezeten door de heer drs. **W.C.J. Angenent RA**, **voorzitter** van de Raad van Commissarissen.

De **voorzitter** heet de aandeelhouders en overige aanwezigen van harte welkom, in het bijzonder de heren mr. **J.P. Schaay** en drs. **C. Heemskerk** en mevrouw drs. **L. Hanekamp** als vertegenwoordigers van de houder van de aandelen A (de Staat) en de heren drs. **C. Rebergen**, ir. **J. van Renselaar** en drs. **R.T. van der Ploeg** van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Eveneens wordt welkom geheten de vertegenwoordiger van de externe accountant, de heren **S.L.J. Graafsma RA** en drs. **M. Frikkee RA** van KPMG.

De voorzitter maakt de vergadering er op attent dat de heer Graafsma in verband met het bereiken van zijn pensioengerechtigde leeftijd zijn werkzaamheden als accountant zal beëindigen. De voorzitter spreekt namens FMO dank uit voor zijn werkzaamheden gedurende de afgelopen jaren.

De voorzitter heet ook in het bijzonder welkom de heer mr. **W. Klaver** namens ABN AMRO Bank. Aangezien de aandelen in FMO die door ABN AMRO Bank worden gehouden hoogstwaarschijnlijk over gaan naar Fortis, zal de heer Klaver niet langer namens ABN AMRO aan de vergaderingen deelnemen. De voorzitter dankt de heer Klaver voor zijn bijdrage aan de vergaderingen gedurende vele jaren.

De voorzitter introduceert de andere leden van de Raad die volledig aanwezig is, te weten de heren mr. **C.H.A. Collee**, drs.ing. **C. Maas**, **L.J. de Waal** en ir. **R. Willems**. In de zaal zijn eveneens aanwezig mevrouw drs. **A.M. Jongerius** en de heer prof. dr. ir. **P. Vellinga**. Zij zijn voorgedragen voor benoeming onder agendapunt 9.

De **voorzitter** vervolgt met het introduceren van de directie van FMO bestaande uit de heren **R.A. Arnold**, Chief Executive Officer, drs. **N.D. Kleiterp**, Chief Investment Officer en drs. **N.K.G. Pijl**, Chief Risk & Finance Officer.

De **voorzitter** constateert dat de vergadering wordt gehouden in een van de plaatsen die in de statuten zijn vermeld en dat de vergadering met inachtneming van alle wettelijke en statutaire vereisten is bijeen geroepen. De **voorzitter** deelt mede dat ter vergadering aanwezig of vertegenwoordigd zijn 18 stemgerechtigde aandeelhouders, vertegenwoordigende 299.494 aandelen, tezamen rechthebbend op het uitbrengen van 75% procent van het geplaatste kapitaal, wat betekent dat rechtsgeldige besluiten kunnen worden genomen.

De **voorzitter** wijst mr. **H.P. Rogaar**, secretaris van de vennootschap, aan als secretaris van de vergadering.

De **voorzitter** wijst erop dat de concept-notulen van deze vergadering – in overeenstemming met de code Tabaksblad – binnen drie maanden na deze vergadering op verzoek ter beschikking zullen worden gesteld. Daarnaast worden zij

op de website van de vennootschap geplaatst waarna de aandeelhouders drie maanden de tijd hebben om te reageren. Hierna worden de notulen vastgesteld door de **voorzitter** en de secretaris van deze vergadering. De notulen zullen vervolgens ter inzage liggen bij FMO en eventueel op verzoek van een aandeelhouder worden toegestuurd.

2. Verslag van de directie over het boekjaar 2007.

De **voorzitter** geeft het woord aan de heer **Arnold** voor een nadere toelichting op de jaarcijfers.

De heer **Arnold** kondigt aan dat hij voor de laatste keer een presentatie geeft op de jaarvergadering van FMO, aangezien dit jaar zijn laatste jaar als directievoorzitter is. Met dit in het achterhoofd zal hij in zijn presentatie wat meer dan gebruikelijk stilstaan bij de lange termijn ontwikkelingen van FMO.

Het jaarverslag heeft "Additionaliteit" als thema meegekregen, omdat dit het essentiële verschil vormt tussen een commerciële bank en een ontwikkelingsbank: de ontwikkelingsbank neemt risico's die commerciële banken niet willen nemen. De doelstelling is het ontwikkelen van de private sector zodat mensen de gelegenheid krijgen zich via werk duurzaam aan de armoede te onttrekken. Daarom richt FMO zich op het ontwikkelen van de middenklasse.

De rolverdeling met de publieke sector is zodanig dat deze zorgt voor investeringen in de "enabling environment" door wetgeving (eigendomsrecht),, onderwijs, gezondheidszorg, infrastructuur, veiligheidstoezicht terwijl de private sector zorgt voor investeringen in ondernemerschap, in de middenklasse, in duurzame vermindering van armoede.

In de investeringen van de publieke sector is een sterke Noord-Zuid financieringsstroom waar te nemen. In de private sector investeringen zijn de Noord Zuidinvesteringen bescheiden. Het is met voldoening dat de heer Arnold waarneemt dat Zuid/Zuid investeringsstromen naar de private sector toenemen. Sterker nog, het Zuiden schiet de financiële sector in het noorden thans te hulp in de huidige kredietcrisis; een belangrijke ontwikkeling in de machtsverhoudingen in de wereld. Vraag is natuurlijk of de verdeling van de welvaart in de opkomende "zuidelijke" landen goed genoeg gaat. Deze verdeling staat of valt met de ontwikkeling van de middenklasse door te investeren in werk, in ondernemerschap. Dit laatste kan niet geforceerd worden. Dit is een activiteit voor de lange termijn, een van de kenmerken van de business van FMO. Gebalanceerde groei zit in de genen van FMO, en sluit aan bij de missie van het verschaffen van risicokapitaal met een lange looptijd. Naast additionaliteit en lange termijn visie is innovatie een van de kenmerken van FMO. Voortdurend moet FMO met nieuwe ideeën komen, nieuwe concepten uitwerken. Dit betekent dat je soms mislukkingen hebt, maar die moet je accepteren.

Hiernaast is een belangrijk wezenskenmerk van FMO de nadruk op het leveren van toegevoegde waarde op het gebied van de milieu- en sociale prestaties en het bestuur van bedrijven. FMO's onderzoek toont een sterke positieve relatie aan tussen de economische impact (winstgevendheid) en de performance op deze drie andere gebieden.

Een ander cruciaal kenmerk van FMO is het werken met lokale partners: FMO werkt vanuit één kantoor, in Den Haag. De partners brengen hun kennis van de lokale markten in.

Voorts is een belangrijk wezenskenmerk dat FMO geen liefdadigheid bedrijft. Geen enkele onderneming kan blijven bestaan als die gesubsidieerd moet blijven, dus onze klanten moeten ook op eigen benen kunnen staan, net als FMO. Daarom is het zo belangrijk dat FMO sinds 2005 ook op eigen benen staat en de eigen groei verdient.

Na deze korte analyse van de kenmerken van FMO, gaat de heer Arnold over tot een schets van de resultaten van FMO, afgezet tegen de langere termijn.

De development impact indicator (DII) ontwikkeld in 2005 was over 2007 75% hoger dan over 2005. Destijds was de ambitie om van 2005 naar 2010 een 50% toename te laten zien. Met een volume van nieuwe committeringen van EUR 1.3 miljard is 2007 een uitzonderlijk jaar. De nieuwe "floor", de onderkant van de jaarlijkse productie, zal een EUR 1 miljard zijn.

De jaarlijkse investeringen bedroegen begin 2000 een paar honderd miljoen . Naar 2004 werd een verdubbeling bereikt, en thans is het ruim EUR 1 miljard. In fte's is FMO aanmerkelijk minder snel gegroeid. Van 137 in 2000 naar 259 gebudgetteerd in 2008. FMO's bedrijfsvoering is derhalve veel efficiënter geworden. De winst lag in de beginjaren van deze eeuw rond de EUR 20 miljoen, en 2005, 2006 en 2007 gaven een gemiddelde winst van EUR 100 miljoen. De tijd van hoogconjunctuur is echter duidelijk voorbij. Niettemin is de verwachting dat FMO de komende jaren gemiddeld EUR 50 miljoen winst zal kunnen behalen.

Een andere opvallende ontwikkeling is de toename van equity en mezzanine investeringen in de portefeuille. Van 17% begin 2000 naar vermoedelijk 45% in 2008. Verder zijn lokale valutafinancieringen toegenomen van 5% van de portefeuille naar 17% in 2007. FMO is leidend op het gebied van lokale valuta financieringen. Ook housing finance en microfinanciering laten forse groei zien.

De rol van FMO als asset manager voor de overheid heeft geresulteerd in een groei van de portefeuille van EUR 100 miljoen in 2000 naar ruim EUR 700 miljoen in 2007. Tenslotte moet vermeld worden, de groei die FMO dankzij de aandeelhouders en winst inhouding heeft kunnen realiseren: het eigen vermogen is gegroeid van een kleine EUR 600 miljoen naar EUR 1.2 miljard. Dit eigen vermogen geeft zekerheid in deze tijd van grote financiële onrust op de financiële markten.

Binnen het verband van de Europese Ontwikkelingsbanken (EDFI) is opvallend dat FMO tot de grootsten behoort, met een relatief groot aandeel in Afrika.

De portefeuille van FMO is drie maal zo groot als de ontwikkelingsbanken van Zweden, Denemarken en Noorwegen samen, even groot als die van Duitsland en 4 maal zo groot als die van Frankrijk. Ook buiten de bilaterale banken is FMO opvallend sterk in Afrika. De IFC, onderdeel van de Wereldbank, met een portefeuille van EUR 18 miljard heeft bijvoorbeeld EUR 2 miljard in Afrika geïnvesteerd, terwijl FMO (een zesde in totale omvang van IFC) 1 miljard in Afrika heeft geïnvesteerd. De bilaterale EDFI banken vormen een belangrijke aanvulling op de IFC. Heeft de IFC 1500 projecten in de wereld, de EDFI leden hebben er samen 3700.

Los van al deze cijfers zijn er nog twee zaken die aangeven hoe FMO zich ontwikkeld heeft. Voor het eerst in de geschiedenis komt de nieuwe CEO, Nanno Kleiterp, van binnen de organisatie. Hij zal de komende maanden besteden aan de ontwikkeling van een nieuwe strategie en neemt het roer over op 1 oktober 2008.

Voorts zijn wij sinds 14 maart formeel een bank geworden. Maar dan wel een ontwikkelingsbank, onder toezicht van DNB. Wij voldoen aan de internationale standaarden voor banken (BIS, Basel II), wat ons nog overtuigender maakt naar de financiële instellingen waarin wij investeren.

Afsluitend brengt de heer Arnold onder de aandacht dat het succes van FMO ook een succes is van een publiekprivaat partnerschap. Een private organisatie met publieke en private aandeelhouders met een zekere afstand tot de overheid. Dit heeft zich bewezen als een mooie balans, die zorgvuldig moet worden bewaakt, aangezien het een kracht is van de organisatie. Als persoonlijke waarneming voegt de heer Arnold hier nog aan toe dat hij in zijn veertig jaar in de financiële sector in vele landen en culturen heeft geleerd nooit politics met finance te combineren.

Hij dankt voor de fantastische jaren die hij hier heeft gehad als CEO.

De **voorzitter** geeft vervolgens de vergadering gelegenheid tot het maken van

opmerkingen en het stellen van vragen met betrekking tot het jaarverslag, waarbij hij verzoekt om vragen over de jaarrekening te bewaren tot het volgende agendapunt "Vaststelling van de jaarrekening".

De voorzitter tekent aan dat op bladzijde 63 ten onrechte staat vermeld dat de discretionaire bevoegdheid om bonussen aan te passen 10% bedraagt. Dit had 5% moeten luiden.

Hierop krijgt de heer **Schaay** het woord namens de aandeelhouder A.

De heer Schaay merkt naar aanleiding van de persoonlijke noot van de heer Arnold op dat hij eveneens graag een persoonlijke noot zal plaatsen. De rust die FMO volgens de heer Arnold heeft met het gegroeide eigen vermogen is ook zeker op de rust en zelfverzekerdheid van de heer Arnold zelf te betrekken. De heer Schaay geeft aan dat de combinatie van de heer Arnold met FMO zeer goed is geweest.

De heer Schaay vervolgt met het danken van de directie, de Raad van Commissarissen en alle medewerkers van FMO voor de mooie performance van 2007. De DII is weer hoog, de lange termijn ambities zijn gehaald, de bankstatus is behaald, TCX is opgericht en de organisatie is versterkt en geprofessionaliseerd. De heer Schaay dankt de heer Arnold voor zijn grote bijdrage hierin.

De heer Schaay tekent aan dat het meten van ontwikkelingswaarde voortdurende aandacht heeft binnen FMO, en dat hij het een goed idee vindt om naast de financiële impact ook het milieu en sociale impact mee te nemen. Voorts vraagt hij ook namens het Ministerie voor Ontwikkelingssamenwerking om de inzet van FMO goed te richten op de minst ontwikkelde landen, waarvan de oorspronkelijke doelstelling (35% van de portefeuille) nog niet is behaald. Verder merkt de heer Schaay op dat de groei van de equity portefeuille voor 90% in de financiële sector zit. Streeft FMO een andere verdeling na tussen de sectoren in de portefeuille en past dit in de risico mitigatie die wordt nagestreefd door niet teveel in dezelfde sectoren te investeren?

De voorzitter dankt de heer Schaay voor zijn betoog, en geeft het woord aan de heer Kleiterp.

De heer **Kleiterp** geeft aan dat FMO voornamelijk in equity investeert via private equity fondsen. Deze fondsen worden aangemerkt als financiële sector. Verder doet FMO cofinancieringen met deze private equity fondsen. Echter, FMO bouwt op dit moment een portefeuille op en daarom lopen de private equity fondsen nog enigszins voorop op de cofinancieringen. De verdeling is derhalve meer een kwestie van tijd, en niet van beleid.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Wiessing.

De heer **Wiessing** complimenteert FMO met de inhoud en de vormgeving van het jaarverslag. Naar aanleiding van een foto van twee werklieden met een drillboor tekent de heer Wiessing aan dat zij niet de vereiste bescherming dragen.

Voorts wil hij graag met een expert van gedachten wisselen over de energiewinning uit suikerriet. Als derde aandachtspunt merkt hij op dat hij de outflow van personeel van 11% fors acht. Voorts tekent hij aan dat het streven naar de mediaan in het beloningsbeleid een verschuiving naar boven van de mediaan tot gevolg heeft. Tot slot verzoekt de heer Wiessing om uitleg waarom een van de directieleden in twee stappen een hogere beloning krijgt. Indien iemand kwalificeert voor de functie dient hij er ook naar betaald te worden.

De voorzitter verdeelt de vragen en geeft de heer Kleiterp het woord.

De heer **Kleiterp** verklaart dat het dragen van beschermende zaken als helm, bril en oordoppen weldegelijk vereist wordt door FMO. Voorts zal hij een ontmoeting

arrangeren tussen de heer Wiessing en degene die de due diligence deed om van gedachten te wisselen over de hoeveelheid energie die uit bagasse valt te halen. De heer **Arnold** stelt dat FMO het verloop van 11% niet hoog acht. Het is gezond, het houdt FMO jong en zorgt voor een goede doorstroming.

De heer **De Waal** bevestigt dat het theoretisch correct is dat als een ieder naar de mediaan streeft deze zich naar boven verplaatst. Er komt dit jaar een nieuw Hays rapport en de Remuneratie Commissie zal er over oordelen wat passend is. Ten aanzien van de getrapte verhoging merkt de heer De Waal op dat deze wijze niet ongebruikelijk is en een bewuste keuze van de Raad van Commissarissen.

De heer **Bakker** complimenteert de directie met het verslag en de presentatie en heeft een aantal vragen. Ten eerste wil hij graag weten of FMO private equity uit de portefeuille wenst door te plaatsen om geld vrij te maken voor nieuwe investeringen. Ten tweede wil hij weten of de bankstatus nog voordeel geeft bij het aantrekken van nieuwe funding. Ten derde wil de heer Bakker graag weten of FMO zich zal richten op microkredieten in de Verenigde Staten en tot slot of FMO plannen heeft zich op het pad van de micro verzekeringen te begeven.

De heer **Kleiterp** legt uit dat de vraag naar private equity groot is. Doorplaatsen is inderdaad een mogelijkheid die FMO bestudeerd om meer fondsen te mobiliseren. Ten aanzien van de VS merkt de heer Kleiterp op dat de inkomsten per capita te hoog zijn om werkgebied van FMO te worden. Microverzekeringen zijn inderdaad een mogelijkheid waar FMO in geïnteresseerd is. Investeringsmogelijkheden zullen zeker in overweging worden genomen.

De heer **Pijl** legt uit dat de bankstatus wel de standing van FMO verhoogt, maar dat de AAA rating allesbepalend is. Een groot verschil in pricing wordt derhalve niet verwacht.

De heer **Arnold** vult aan dat de bankstatus wel FMO in staat stelt bij De Nederlandsche Bank om financiering te verzoeken in geval van een liquiditeitscrisis.

De heer **Wiessing** vraagt naar de achtergrond van de dubbele ontkenning in de KPMG assurance.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Graafsma.

De heer **Graafsma** legt uit dat de assurance een beoordeling is van het jaarverslag en niet van de jaarrekening. De beroepsregels van de accountancy brengen mee dat in dit geval met een zogenaamde negatieve accountantsverklaring wordt gewerkt.

De voorzitter constateert dat er verder geen vragen zijn over het verslag.

3. Vaststelling van de jaarrekening 2007

De voorzitter deelt mede dat de jaarrekening is opgesteld door de directie en gecontroleerd door KPMG Accountants N.V. De accountant is aanwezig om eventuele vragen te beantwoorden. De voorzitter geeft het woord aan de heer Schaay.

De heer **Schaay** merkt op dat het ministerie van Financiën graag zou tekenen voor een verloop in de bezetting van 11%.

Ten aanzien van de jaarrekening verzoekt de heer Schaay om een toelichting op de navolgende punten:

- De rente-inkomsten die minder hard stijgen dan de portefeuille;

- De invloed van de kredietcrisis op de rentemarge;
- De paradox dat equity investeringen toenemen, maar inkomsten uit equity dalen;
- Results from financial transactions en other operating income;
- De forse groei van de Off Balance Irrevocable Facilities;
- De personeelskosten en m.n. tijdelijkheid van tijdelijk personeel;
- De eventuele speelruimte die Value Adjustments bieden om procyclisch in te zetten;
- De stijging van de short term deposits en short term credits, en de vraag of er een structurele mismatch zou kunnen ontstaan in looptijden;
- Het feit dat in deze vergadering i.t.t. bij veel andere overheidsdeelnemingen de kredietcrisis niet het meest dominante gespreksonderwerp lijkt.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Pijl.

De heer **Pijl** legt uit dat de rente-inkomsten minder relevant zijn voor FMO dan de rentemarge. Deze laatste blijft gemiddeld vooralsnog ongeveer constant op 3.3%, doch zal naar verwachting in de toekomst licht stijgen. De renteinkomsten blijven achter door de toename van het relatieve aandeel van equity investeringen in de portefeuille. Ten aanzien van de opbrengsten van de equity portefeuille die achterblijft bij de groei van de portefeuille geeft de heer Pijl aan dat dit in het licht gezien moet worden van de opbouwfase van de equity portefeuille. De investeringsperiode is 3 tot 7 jaar. Voorts is de afgelopen jaren een hoog rendement gemaakt op de portefeuille. Dit zal echter niet permanent zijn, aangezien de wereldeconomie duidelijk over de top van de huidige cyclus is. Het gemiddeld rendement waar FMO naar streeft is 10% op de equity portefeuille.

Other income, daar zitten verschillende posten in, waaronder de inkomsten op afgeboekte posten van de afdeling Bijzondere Financieringen, naar aard zeer volatiel. Results from financial transactions is volatiel, zeker de afgelopen periode, vanwege de schommelingen in de beleggingsportefeuille. Voorts valt de voorloper van TCX, een eigen lokale valuta leningen portefeuille, hieronder. Het negatieve gevolg van de depreciatie van de dollar wordt (gedeeltelijk) gecompenseerd door het rentedifferentieel tussen rente op de lokale markten en FMO's funding rente. Deze rentebaten worden echter niet onder deze post geboekt.

De hoge inzet van tijdelijk personeel bij ICT is grotendeels beëindigd vanwege de afronding van enkele belangrijke business en IT projecten. Een zekere hoeveelheid tijdelijk personeel zal altijd worden ingezet binnen FMO voor diverse doeleinden. Value adjustments dienen allemaal objectief vastgesteld te worden en kunnen niet procyclisch worden ingezet. FMO kent een Incurred But Not Reported loss reserve (IBNR). Daar gaat een zekere dempende werking vanuit. Deze bedraagt ongeveer 8% van de niet geïnfecteerde portefeuille. Als FMO een specifieke waardecorrectie moet treffen dan gaat dat typisch in buckets van 25%. Als op een post een waardecorrectie van 25% moet worden getroffen dan gaat die uit de performing portefeuille en dan valt die 8% (of wat het specifieke IBNR percentage dan is) dus vrij en wordt omgeruild voor een 25% voorziening. Hier zit derhalve een stuk dempende werking in.

Ten aanzien van de short term deposits en de short term credits: de toename volgt uit de situatie op de funding markt. FMO heeft behoudens een zeer korte periode geen probleem gehad om funding op de geldmarkt aan te trekken. De AAA status maakt het voor kort krediet niet lastig om geld aan te trekken. Uit voorzorg heeft FMO wat meer genomen om de liquiditeit te vergroten en dat wordt belegd. Off balance irrevocable facilities zijn gecommiteerde maar niet uitbetaalde investeringen. Door de forse groei van comiteringen is een zekere verdragingsfactor waarneembaar.

De krediet crisis heeft tot nu toe vooral de ontwikkelde landen getroffen. De emerging markets zijn voor het eerst in de geschiedenis minder geraakt door een crisis in de wereld. Een aantal landen in Oost Europa en Azië is niettemin relatief kwetsbaar vanwege de afhankelijkheid van buitenlandse financiering.

De **voorzitter constateert dat er verder geen vragen of opmerkingen zijn en verzoekt** de vergadering de jaarrekening vast te stellen, die is ondertekend door de Directie en de Raad van Commissarissen.

De **voorzitter** constateert dat er verder geen vragen en opmerkingen zijn en dat de vergadering de jaarrekening vaststelt.

4. Vaststelling van de winstbestemming en dividend.

Er is over het boekjaar 2007 een nettowinst van EUR 105.047.000 behaald. Volgens de overeenkomst met de Staat der Nederlanden dient door FMO een bedrag van EUR 99.764.000 aan de contractuele reserve te worden toegevoegd. Dit gedeelte van de winst is dan ook niet uitkeerbaar. Het uitkeerbare deel van de nettowinst bedraagt derhalve EUR 5.283.000.

De **voorzitter** wijst op het vigerende dividendbeleid dat voorziet in een licht stijgend dividend bij een pay-out ratio van 30-50 procent van het uitkeerbare deel van de nettowinst. Dit jaar wordt voorgesteld een dividend uit te keren van 42% van de uitkeerbare winst. De Directie en de Raad van Commissarissen stellen conform het dividendbeleid voor om een bedrag van EUR 2.219.000 in de vorm van contant dividend uit te keren, en het restant van EUR 3.064.000 aan de overige reserves toe te voegen. Het dividend per aandeel (nominale waarde EUR 22.69) beloopt hiermee EUR 5,55. Een jaar eerder werd een dividend per aandeel van EUR 5.44 uitgekeerd.

De **voorzitter** constateert dat de vergadering akkoord gaat met het dividend voorstel.

5. Verlening van kwijting aan de directie voor het gevoerde bestuur over het jaar 2007

De **voorzitter** stelt voor kwijting te verlenen aan de directie voor het gevoerde bestuur in 2007.

De **voorzitter** constateert dat de vergadering akkoord gaat met dit voorstel.

6. Verlening van kwijting aan commissarissen voor het gehouden toezicht over het jaar 2007

De **voorzitter** stelt voor kwijting te verlenen aan de commissarissen voor het gehouden toezicht over 2007.

De **voorzitter** stelt vast dat de vergadering akkoord gaat met dit voorstel.

7. Corporate governance

De voorzitter verwijst naar de passage over Corporate Governance in het jaarverslag. Substantiële wijzigingen zullen worden besproken in de Vergadering van Aandeelhouders.

8. Benoeming KPMG Accountants N.V. tot controlerend accountant voor het jaar 2008.

De **voorzitter** geeft aan dat volgens artikel 21 van de statuten de Algemene Vergadering van Aandeelhouders de opdracht verleent aan de accountant om de Jaarrekening te controleren.

Eind 2007 heeft een tenderprocedure plaatsgevonden waarbij KPMG wederom als meest gereede partij naar voren kwam.

Voorgesteld wordt om KPMG Accountants te benoemen voor 2008. De vergadering stemt in met het voorstel.

9. (Her)benoeming commissarissen

De voorzitter geeft aan dat de heer De Waal bij het sluiten van de vergadering zal aftreden als commissaris in verband met het bereiken van de maximale zittingstermijn van 12 jaar. De voorzitter rekent voor hoeveel vergaderingen van FMO de heer De Waal heeft bijgewoond, immer met scherpe vragen om de aandacht gevestigd te houden op sociale omstandigheden en het milieu. De voorzitter dankt de heer De Waal voor zijn zeer belangrijke bijdrage aan FMO.

De voorzitter attendeert de vergadering er op dat nu FMO bankstatus heeft voor benoemingen van commissarissen goedkeuring van De Nederlandsche Bank vereist is. Inmiddels is de procedure voor mevrouw Jongerius afgerond. De procedure voor de benoeming van de heer Vellinga is nog in behandeling. De voorgestelde benoeming van de heer Vellinga vindt derhalve plaats onder voorwaarde van goedkeuring van zijn kandidatuur door DNB.

Mevrouw Jongerius past met haar achtergrond als voorzitter van de FNV goed in het profiel van hoogwaardige deskundigheid met betrekking tot human resources en sociaal beleid. De Ondernemingsraad beveelt haar aan met gebruikmaking van zijn versterkte recht van aanbeveling.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Schaay.

De heer **Schaay** spreekt zijn dank uit namens de Staat aan de heer De Waal voor zijn belangrijke bijdrage aan FMO gedurende 12 jaar.

Voorts geeft de heer Schaay aan in te stemmen met beide kandidaten. Hij wenst beide kandidaten veel succes met de balancing act die het realiseren van ontwikkelingswaarde in combinatie met het in de greep houden van het risicoprofiel met zich brengt.

De voorzitter stelt vast dat de vergadering instemt met de benoeming van mevrouw Jongerius.

De heer Vellinga past met zijn wetenschappelijke achtergrond op het gebied van duurzaamheid goed in het profiel van de vacature van mevrouw Cramer die is afgetreden in verband met haar benoeming als minister. De Ondernemingsraad heeft ook voor de heer Vellinga's benoeming gebruik gemaakt van zijn versterkte recht van aanbeveling.

De voorzitter stelt vast dat de vergadering instemt met de benoeming van de heer Vellinga.

Tot slot wordt de heer Collee voorgedragen voor herbenoeming. Aangezien de heer Maas vanwege het bereiken van de maximale zittingstermijn van 12 jaar zal aftreden in 2009 kan de heer Collee met zijn bancaire kennis zorgdragen voor continuïteit vanuit bancaire expertise.

De voorzitter stelt vast dat de vergadering instemt met de herbenoeming van de heer Collee.

10. FMO's activiteiten in Afrika.

De voorzitter geeft aan dat vorig jaar met name van de zijde van het ministerie voor ontwikkelingssamenwerking het verzoek kwam om naast de formele punten van de

vergadering ook het werk van FMO goed te belichten in de vergadering. De voorzitter nodigt de heer Kleiterp uit om hierover het woord te voeren.

De heer **Kleiterp** geeft een uitgebreide presentatie over FMO's activiteiten in Afrika. De gestegen commodity prijzen leiden mede tot een hoge groei in dit continent. FMO heeft een belangrijke rol aangezien er nog steeds weinig projecten zijn die eenvoudig aan financiering kunnen komen.

FMO richt zich in Afrika sterk op infrastructuur en de financiële sector ontwikkeling. Binnen de financiële sector is housing een speerpunt.

Het succes van FMO in Afrika had niet kunnen worden bereikt zonder de overheidsfondsen MOL, Massif en Access to Energy. De beschikbaarheid van deze hoog risico fondsen geeft FMO de mogelijkheid om zich in Afrika te onderscheiden van andere ontwikkelingsbanken.

Regionaal is FMO redelijk verdeeld over Oost, West en Zuidelijk Afrika.

Aan de hand van Artumas, een gasexploitatiebedrijf in zuidelijk Tanzania, een leasing maatschappij in Tunesië, een telecombedrijf in Somalië, een cementfabriek in Nigeria, en een hypotheekbedrijf in Ghana beschrijft de heer Kleiterp de praktijk van de financieringen van FMO.

De heer Kleiterp geeft aan dat de leadtimes voor investeren in Afrika relatief lang zijn, maar dat FMO sterk gelooft in de mogelijkheden in dit continent. De sterke positie van FMO in Afrika wil FMO behouden en consolideren.

De voorzitter informeert of er nog vragen zijn naar aanleiding van de presentatie.

De heer **Rebergen** van het Ministerie voor Ontwikkelingssamenwerking vraagt het woord. Het spijt hem dat de heer Treffers (Directeur Generaal Internationale Samenwerking) niet bij de vergadering aanwezig kon zijn.

De heer Rebergen heeft zelf het genoegen gehad om met de Director Africa van FMO een reis te maken en daar investeringen te zien. In een verwijzing naar de opmerking van de heer Wiessing geeft hij aan dat aldaar bij FMO's investeringen weldegelijk beschermende kleding werd gedragen.

De heer Rebergen complimenteert FMO namens de Staat met de positie in Afrika en vraagt of het mogelijk zou zijn dat FMO als katalysator fondsen kanaliseert richting Afrika en hier targets voor te formuleren. Voorts wil hij graag horen van de directie hoe FMO omgaat met de met Chinese investeerders, in het bijzonder waar het milieu- en sociale aspecten betreft.

De heer **Arnold** gaat in op het laatste punt van de heer Rebergen. Het is toe te juichen dat China en India en anderen geïnteresseerd raken in het investeren in Afrika. De Afrikanen geven aan dat zij wel willen leren wat van belang is aan de milieu en sociale aspecten, maar dat zij vermanende woorden van het westen minder kunnen waarderen. De rol van westerse investeerders is om te laten zien wat het hen oplevert om deze aspecten goed mee te wegen in al hun beslissingen. China zelf moet van ver komen op dit gebied, maar maakt grote stappen. China wil erkend worden als volwaardige partner. Ook bij hen is overtuigen beter dan vermanen.

De heer Kleiterp geeft aan dat het optimaliseren van de katalysator werking van FMO discussiepunt is in de nieuwe strategie en zeker zal worden meegenomen als target.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Klaver.

De heer **Klaver** complimenteert FMO met de uitstekende reputatie in Afrika die hij in de praktijk bevestigd ziet. Voorts dankt hij de voorzitter voor de uitstekende leiding

van de vergadering. Tot slot dankt hij de heer Arnold voor zijn bijdrage en wenst de heer Kleiterp veel succes.

11. Rondvraag.

De **voorzitter** geeft het woord aan de heer De Waal.

De heer **De Waal** memoreert dat hij bij FMO een enorme groei in kwantiteit en in kwaliteit heeft meegemaakt. Er is veel voortgang geboekt op het gebied van milieu en sociaal beleid, de additionaliteit is goed bewaakt. De samenstelling van de Raad van Commissarissen zorgde altijd voor een leuke wisselwerking en een open verhouding met weinig politieke spelletjes en goede gedachtewisselingen. De heer De Waal wenst een ieder toe dat dit zo blijft.

De voorzitter sluit af met een aankondiging van het seminar The Future of Development Finance dat 1 oktober 2008 zal worden gehouden ter gelegenheid van het afscheid van de heer Arnold. Alle aandeelhouders zullen hier voor worden uitgenodigd.

De voorzitter geeft aan dat de titel van het seminar past bij de heer Arnold. Vooruitkijken is een grote kracht van de heer Arnold, en, zoals de heer Schaay al opmerkte, hij doet dat met rust en zelfverzekerdheid. Onder de leiding van de heer Arnold is de Development Impact Indicator ingevoerd en is de target ruim binnen de tijd overschreden.

In de presentatie gaf de heer Arnold al aan naar de lange termijnontwikkelingen te kijken, terugkijkend tot 2000. De voorzitter constateert dat de verbetering van de efficiency, de informatiesystemen en de groei van de portefeuille van grote waarde zullen zijn voor de toekomst van FMO. De voorzitter dankt de heer Arnold voor zijn grote bijdragen aan de ontwikkeling van FMO gedurende de afgelopen jaren.

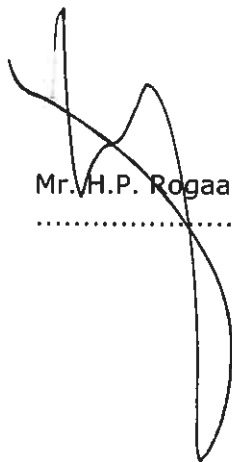
12. Sluiting.

De **voorzitter** dankt de aanwezigen voor hun inbreng en nodigt hen uit voor het aperitief en lunchbuffet en sluit de vergadering.

Drs. W.C.J. Angenent RA, voorzitter

.....

Mr. H.P. Rogaar, Algemeen Secretaris

.....